

DEK KONUSMALARI - 4

TÜRKİYE'NİN YENİLENEBİLİR ENERJİ YATIRIMLARI GÖRÜNÜMÜ 2018

Atlantic Council ve Dünya Enerji Konseyi Türkiye Yenilenebilir Enerji sektörünü konuşmak üzere İstanbul'da uzmanları ağırladı.

Atlantic Council IN TURKEY ve Dünya Enerji Konseyi Türkiye ev sahipliğinde düzenlenen toplantıda Amerika, Avrupa ve Türkiye'den katılan uzmanlar ve enerji sektörünün önde gelen temsilcileri Türkiye'nin Yenilenebilir Enerji Görünümünü değerlendirdiler.

Son yıllarda yenilenebilir enerji ihaleleriyle tüm dünyada ses getiren Türkiye'nin yenilenebilir enerji yatırımlarını ve elektrik sektöründe dünyadaki yeni teknolojileri değerlendirmek üzere Atlantic Council Türkiye ve Dünya Enerji Konseyi Türkiye tarafından düzenlenen toplantı 19 Aralık tarihinde İstanbul'da yapıldı.

Toplantının açılış konuşmalarını ev sahipleri Atlantic Council Türkiye İcra Direktörü Defne Sadıklar-Arslan ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Bakan Yardımcısı ve Dünya Enerji Konseyi Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Alparslan Bayraktar yaptı. Defne Sadıklar-Arslan "Türkiye'de ağırlıklı olarak fosil yakıt ithalatına dayalı enerji tüketimi olmasının ülkenin cari açığına yansıdığını hem bu nedenle hem de enerji güvenliğini sağlamak için Türkiye'de yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarını geliştirmenin büyük bir fırsat" sunduğunu söyledi. Türkiye'nin geçirmekte olduğu enerji dönüşümünü ele alan Bakan Yardımcısı Alparslan Bayraktar, 2002 yılından bu yana temel olarak enerji piyasasının yapısını değiştiren reformları içeren dönemi "Dönüşüm 1.0", 2016 yılından bu yana başlatılan Milli Enerji ve Maden Politikası çerçevesinde, yenilenebilir enerji kaynakları, enerji verimliliği ve depolama teknolojilerini odağına alan yeni dönemi ise "Dönüşüm 2.0" olarak tanımlayarak yeni dönemde, Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı ve bütüncül enerji politikasıyla rekabeti, sosyal etkiyi, istihdamı, sanayiye ve ARGE'yi içeren makroekonomik bir politik vizyon oluşturulduğunu söyledi.

Yenilenebilir Enerji Yatırımları görünümüleri konusunda yapılan birinci panelde Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası Ülke Başkan Vekili Şule Kılıç Banka'nın ulusal enerji verimliliği aksiyon planına dikkat çekerek, tüketimin azaltılması yönünde yapılacak yatırımlarla Türkiye'de %14'e yakın birincil enerji tasarrufu yapılabileceğini belirtti. Kılıç, 2020 sonrası yenilenebilir enerji aksiyon planıyla ilgili olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'yla yaptıkları çalışmaları anlattı.

Çalık Enerji, Enerji Yatırımları Direktörü Hikmet Gökoğlu Türkiye'de sektörde yaşananların dünyadan bağımsız olmadığını ve buradaki gelişmelerin Türkiye'deki

yatırımları da etkilediğini belirtti. Gökoğlu, özellikle de dünya kurulu gücünün %25'ine, dünyadaki yenilenebilir enerjinin de %29'una sahip olan Çin'in 2025'e kadar var olan kurulu gücüne 742000 MW ek güç ekleme ve bunun %70'ini yenilenebilir enerjiden sağlama hedeflerinin, tüm firmaların maliyetini etkilediğini açıkladı.

Hem teknoloji sağlayıcı şirket tarafı hem de yatırımcı şirket tarafında deneyim sahibi olan Kalyon Enerji Yatırımları CEO'su Hakan Yıldırım, yenilenebilir enerji kapasitesini artırma hedefinin birtakım zorluklarla beraber geldiğini, yatırım mekanizmasının hem vergi ödeyenlerin sırtına en az yük bindirmesi, hem de yerelde istihdam ve katma değer yaratması gerektiğini belirtti. Bu zorluklara cevap verebilecek Dönüşüm 2.0'nin de esas olarak ihale sistemi olduğunu vurguladı.

İstanbul Regülasyon Merkezi Direktörü Profesör Matthias Finger Türkiye'de yenilenebilir enerjinin gelişmesi ve çekici yatırım fırsatlarının oluşturulması için regülasyonun çok önemli olduğuna ve enerji verimliliğini güçlendirmek için şebekenin önemine vurgu yaptı. "Türkiye'de sadece Dönüşüm 2.0'a değil, Regülasyon 2.0'a da ihtiyaç var" dedi ve dijitalleşme nedeniyle en optimal şebekenin oluşturulabileceği bir regülasyon modelinin düşünülmesine ihtiyaç olduğunu söyledi.

Fiba Holding Yönetim Kurulu Üyesi Murat Özyeğin, ticaret savaşları, uluslararası ilişkilerdeki çalkantılar ve FED'in faiz politikasındaki gelişmelerin Türk ekonomisini de etkilediğini, ancak Türkiye'de piyasaya güvenin yeniden döndüğünü; enflasyonun ve banka faizlerindeki düşüşlerin, cari açığın kapanması konularındaki son 1,5 aydaki verilerin olumlu olduğunu ve dengeleme sürecinin devam ettiğini söyledi. Bu bağlamda Türkiye'de yenilenebilir enerji alanındaki yatırımlarla ilgili olarak Türkiye'de artık averaj bir getirisi olacak proje yapma lüksünün olmadığını söyledi.

Yeni teknolojiler ve yeni modeller yenilenebilir enerjinin verimli ve sürdürülebilir kullanımını destekliyor

"Elektrik Sektöründe Yeni Teknolojiler ve Modeller" konulu ikinci panelin moderatörlüğünü Sabancı Holding Enerji Grup Başkanı ve Dünya Enerji Konseyi Başkan Vekili Kıvanç Zaimler yaptı.

Elektrik üretiminde son yıllarda öne çıkan bir başka alan da jeotermal kaynakların kullanımı.

Geçen yıla kadar İzlanda Sanayi ve Ticaret Bakanı olan Atlantic Council Küresel Enerji Merkezi Kıdemli Araştırmacısı Ragnheiður Elín Árnadóttir, elektrik üretiminin %100 yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlandığı İzlanda'da, 1970'lerdeki petrol krizinden sonra ortaya konulan siyasi irade ile aşama kaydedildiğini anlattı. Daha önce evlerin yarısının ısınmasının ithal edilen fosil yakıtlarla yapıldığını söyleyen Arnadóttir, bugün bunun %99,9'unun yenilenebilir enerji kaynakları ile ve bunun da %90'ının jeotermal kaynaklardan sağlandığını anlattı. Arnadóttir çok geniş bir jeotermal potansiyeli olduğu halde Türkiye'nin enerji karışımında bunun sadece %1,3 gibi küçük bir orana karşılık geldiğini hatırlattı.

Atlantic Council Küresel Enerji Merkezi Kıdemli Araştırmacısı ve eski Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi Enerji ve İklim Değişikliği Kıdemli Direktörü olan John E. Morton, Yurtdışı Özel Yatırım Kuruluşu (OPIC)'te çalıştığı yıllarda 10 milyon dolar olan yenilenebilir enerji yatırımlarının 1 milyar dolara çıktığını ve tüm dünyada yenilenebilir enerji yatırımlarına dönük inanılmaz bir geçiş süreci yaşandığını ve fosil yakıtlara karşı, özellikle de kömüre olan yatırım konusunda tüm dünyada çok büyük bir çekince olduğunu söyledi.

Yenilenebilir enerji alanındaki gelişmeler bu kaynakların sürdürülebilir olmasını sağlayan enerji depolaması alanındaki ilerlemelerle başa baş gidiyor. Uluslararası saygın haber portalı Quartz'ın iklim değişikliği uzmanı gazetecisi Akshat Rathi Türkiye'de enerji depolamanın geleceği konusunda konuşmak için çok erken olduğunu, rüzgar ve güneş enerjisinin çok geniş bir yer kapladığı Çin'de bile enerji depolama alanında gelişmelerin kısıtlı olduğunu hatırlattı. Yenilenebilir enerjinin Türkiye'de güçlenmesiyle, depolamanın da daha önemli hale geleceğini söyledi.

Temiz enerji teknolojileri alanında bir çığır açan elektrikli araçların gelişimi konusunda Atlantic Council Global Enerji Merkezi İklim ve İleri Enerji uzmanı David Livingston sadece 2025'ten sonra yeni araba satışlarının %28'inin elektrikli arabalar olacağı yönündeki öngörülerini paylaştı. Elektrikli arabalara geçişin tüm dünyada farklı geliştiğini belirten Livingston, Amerika'da pazarın %2 civarında olduğunu ancak Türkiye'de konuya elektrikli araç stratejisi yerine elektrikli ulaşım stratejisi geliştirilmesi açısından yaklaşılması gerektiğini vurguladı. Livingston, günde birkaç saat trafikte kalan özel araçlar yerine günün büyük bir kısmını trafikte geçiren otobüslere öncelik verilmesi gerektiğini ve bu konuda şebekenin güçlendirilmesinin araçların şarj edilmesinin sağlanması açısından çok önemli olduğunu hatırlattı.